

Selina Rosenmeier

Fra: Oslo [oslamb@um.dk]
Sendt: 26. maj 2017 09:57
Til: Rasmus Jarak Nexø Jensen
Cc: Haag; Oslo; Reykjavik; Torben Brylle; Johanna Derkiena Schaafsma; Christian Nygård Nissen; Erik Bering Poulsen; Ole Moesby; Mette Kjuel Nielsen; Ernst Torben Hemmingsen; Rasmus Jarak Nexø Jensen; Tobias Elling Rehfeld; Mette Nørgaard Dissing-Spandet; Nicolai Winther; Christian Grønbech-Jensen
Emne: Oslo: Konsolideret bidrag om blasfemi (UM id: 2362530)
Vedhæftede filer: Ny måling blant norske muslimer blasfemi i Norge.docx; Representantforslag 59 L (2014-2015).pdf; Straffelovens § 185. Hatefulle ytringer.docx

Ambassaden i Oslo, den 26. maj 2017

Norge: Ophævelse af blasfemiparagraffen m.v.

Norge afskaffede blasfemiparagraffen i marts 2015 efter terrorhandlingen mod Charlie Hebdo i Paris.

Det havde dog allerede inden stæet klart, at paragraffen skulle fjernes i norsk lovgivning. Dels havde en 'ytringsfrihedskommission', som blev nedsat i forbindelse med forberedelserne til grundlovsrevisionen (2014), i 1999 peget på, at tiden havde overhalet blasfemiparagraffen:

"Historisk set har blasfemiparagraffen sine rotter i det gamle samsfunn der statsreligionen var en realitet i den forstand at religionen var en av fundamentane for staten, det vil sige at den bidro til å gi staten autoritet".

"Det som for noen er blasfemi kan for andre være en relevant kulturkritik... Det betyr at det som for noen fortone seg som rimelige forbud, for andre kan fortone seg som uberettigede inngrep i ytringsfriheten". (NOU 1999:27).

Dels havde en senere 'straffelovskommission' i 2002 foreslået en afskaffelse, bl.a. under henvisning til "skadefølgeprincippet", dvs. at alene handlinger, som medfører skade eller fare for skade, straffesanktioneres.

Forslag til revision af straffeloven, som et flertal i Stortinget stillede sig bag i 2005, var formuleret i overensstemmelse med ovenstående, ligesom det endelige forslag i 2009.

Af forskellige grunde blev ikrafttrædelsen af lovgivningen forsinket, så blasfemiparagraffen var fortsat gældende, da terrorhandlingen mod Charlie Hebdo fandt sted. Og det er på den konkrete baggrund, at Stortinget i maj 2015 ophæver paragraffen; selvom det alligevel ville være sket i forbindelse med vedtagelsen af straffeloven senere på året. Jfr. vedhæftede argumentation.

Der foreligger ikke oplysninger om, at ophævelsen skulle have givet anledning til trusler, fysiske manifestationer eller sikkerhedsmæssige og/eller udenrigspolitiske konsekvenser.

På toårsdagen for Charlie Hebdo i januar 2017 offentliggjordes en opinionsundersøgelse blandt norske muslimer om indstillingen til straf for blasfemi, hvoraf det fremgik, at 41 % vil straffe blasfemi, og at 7 % støtter dødsstraf. Vedhæftet

(I parentes kan det dog bemærkes, at det yderligtgående muslimske miljø i Norge i marts 2016 demonstrerede mod henrettelsen i Pakistan af den person, der dræbte den liberale guvernør i Punjab-provinsen, angiveligt fordi guvernøren havde gjort sig til talsmand for mindre strenge blasfemilove.)

En vis, begrænset (elitær) debat har fundet sted omkring et projekt om ytringsfriheden i Norge, som gennemføres af organisationen 'Fritt Ord', jfr. den tidligere omtalte opinionsundersøgelse blandt norske muslimer.

Debatten har i mindre grad drejet sig om blasfemi og højere grad samlet sig om regeringens strategi mod 'hadefulde ytringer', hvis udformning blev lanceret i en 'politisk erklæring' i 2015, og som i november 2016 forelå i sin endelige form; link til Strategien.

Det kan eventuelt være værd at bemærke, at statsminister Solberg i forbindelse med en diskussion om beskyttelse mod krænkelser udtalte sig som følger:

«Solberg, Dagsavisen 23.04.2016:

”_– Så mener du ikke at den enkelte skal beskyttes mot krenkelser?

– Det kommer an på hva som er krenkelse. Hva man blir krenket av er så subjektivt. Vi må tåle blasfemi, understreker Solberg.

– Opplever du det krenkende at din religion blir kritisert, at din ideologi blir kritisert – det er ikke noe staten skal beskytte. Men vi skal gripe inn om du er utsatt for personlige krenkelser fordi du ytrer deg, fordi du mener noe, på bakgrunn av personlige egenskaper, handikap eller kjønn.”

Lovgivningsmessigt finder beskyttelse mod 'hadefulde ytringer' udtryk i den norske straffelovs paragraf 185. Jfr. vedhæftet straffelovens bestemmelser.

Det bemærkes, at den norske regering i oktober 2016 fremlagde en handlingsplan mod antisemitisme: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/handlingsplan-mot-antisemittisme/id2516367/?q=antisemitisme>

(Tidl. Indb. 20.03.17 & 23.05.17)

Reinhold Jensen/Brylle

Ny måling blant norske muslimer: 41 prosent vil straffe blasfemi i Norge – sju prosent støtter dødsstraff

*Tekst: Pål Nordseth og Harald S. Klungtveit
5. januar 2017 18.056. januar 2017*

KORTVERSJON:

- **En liten andel norske muslimer sier de støtter dødsstraff for blasfemi**
- **Mange vil at det skal være straffbart**
- **Vebjørn Selbekk tolker tallene som terrorstøtte**
- **– Opprørerende men ikke overraskende, sier Flemming Rose**
- **Basim Ghozlan tror mer balanse ville hindret Charlie Hebdo-angrepene**

Lørdag er det to år siden terrorangrepet mot satireavisa Charlie Hebdo, der al-Qaida-jihadistene Saïd og Chérif Kouachi skjøt seg inn i redaksjonen med automatvåpen og massakrerte ni tegnere og skribenter, en resepsjonsansatt og to politifolk som vaktet dem, i tillegg til å skade ytterligere elleve. Begrunnelsen var noen av vitsetegningene i bladet, som hadde gjort narr av tragikomiske sider ved Islam, terroristers utnyttelse av religionen og karikert Muhammed.

Blodbadet i Paris 7. januar 2015 var den verste enkelthendelsen i nyere tid i en lang rekke angrep forårsaket av islamister som har satt hevn for religionsfornærmelser over menneskeliv og ytringsfrihet.

- *Denne artikkelen er en del av et prosjekt der Filter Nyheter har fått støtte fra Fritt Ord.*

I dagens Norge tar de aller, aller fleste muslimer avstand fra all terrorisme (det kommer vi tilbake til i en senere artikkel). Men når det gjelder hva reaksjonen bør være på blasfemi, er bildet langt mer komplisert.

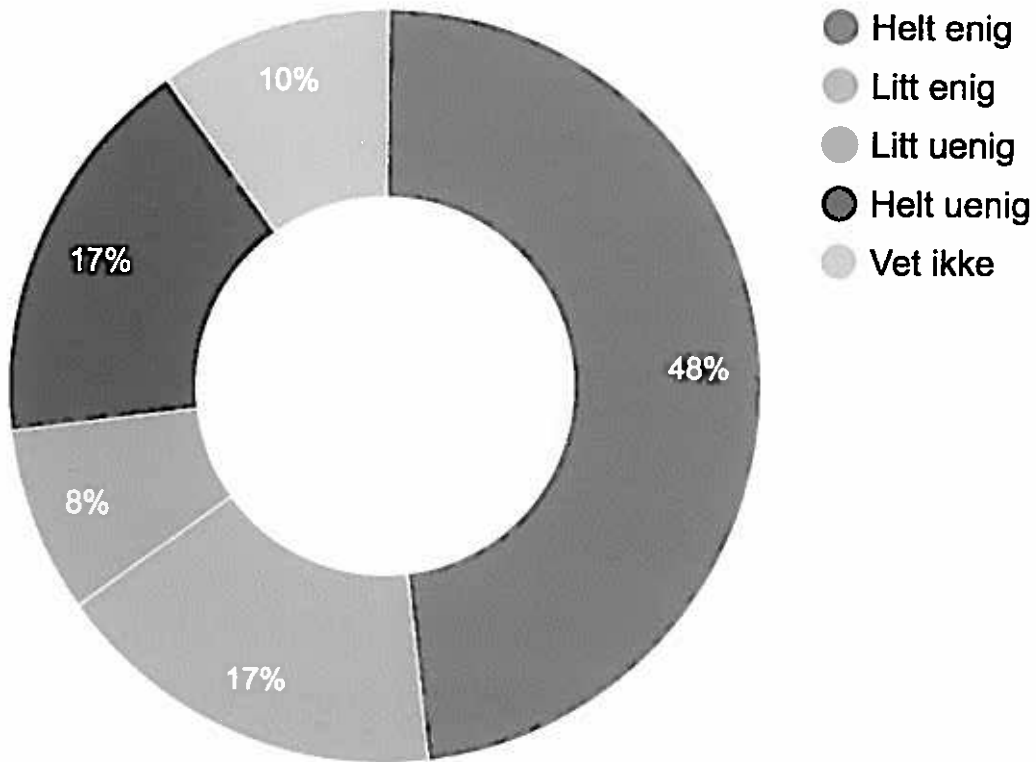
På oppdrag fra Filter Nyheter har TNS Gallup (nå Kantar TNS) gjennomført en stor meningsmåling blant personer i Norge som oppgir å tilhøre Islam. De 600 respondentene i telefonundersøkelsen – 470 innvandrere og 130 personer født i Norge – tok blant annet stilling til fire utsagn om blasfemi (i denne rekkefølgen):

- **65 prosent** er enige i at «Religiøse må tåle blasfemi, altså bare møte det med ord og diskusjon»
- **41 prosent** er enige i at «Blasfemi bør kunne føre til at personer **straffes, også i Norge**»
- **12 prosent** er enige i at «**I islamske land** bør blasfemi straffes, noen ganger også med døden»
- **7 prosent** er enige i at «Den som utfører blasfemi **kan straffes med døden uansett hvor i verden** personen er»

(Resultatene er vektet for landbakgrunn, kjønn og alder. Kantar TNS regner undersøkelsen, gjennomført i november, som representativ for den delen av norske muslimer som kan kommunisere rimelig godt på norsk/engelsk).

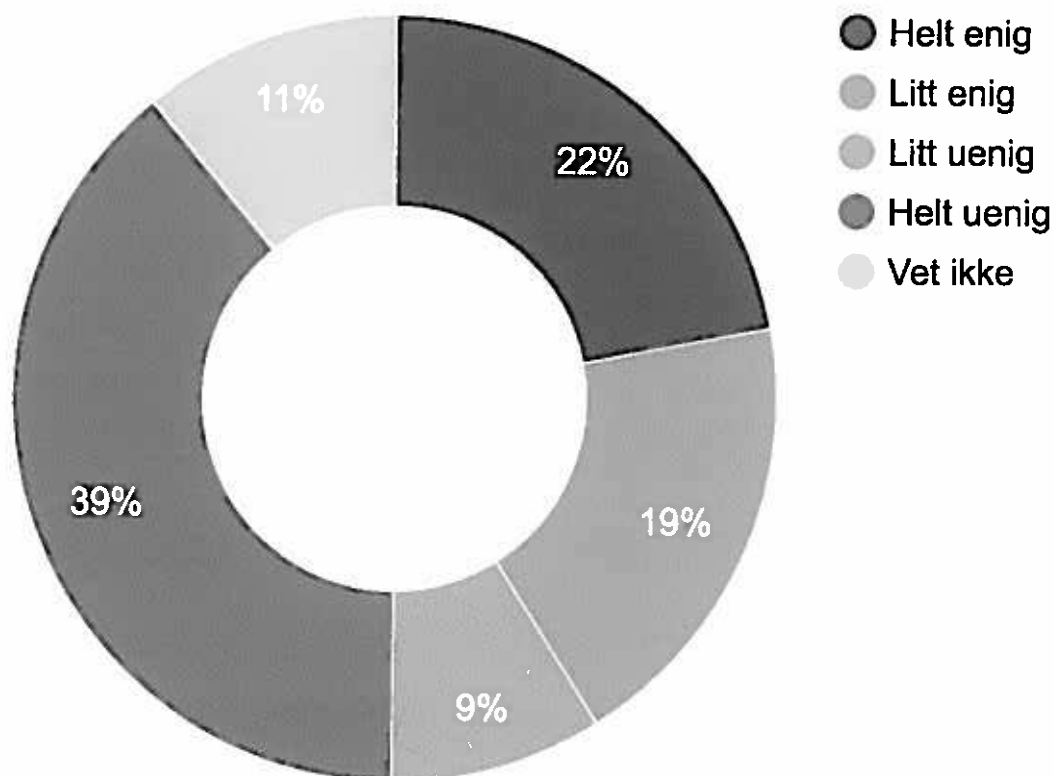
Det første og «mildeste» ståstedet var **25 prosent** uttalt uenige i:

«Religiøse må tåle blasfemi, altså bare møte det med ord og diskusjon»

Men hele **41 prosent** av muslimene viste seg altså å være helt eller delvis enig i at blasfemi skal være straffbart i Norge. I tillegg svarte **11 prosent** «vet ikke», slik at andelen som eksplisitt var negative til straff utgjør under halvparten.

«Blasfemi bør kunne føre til at personer straffes, også i Norge»

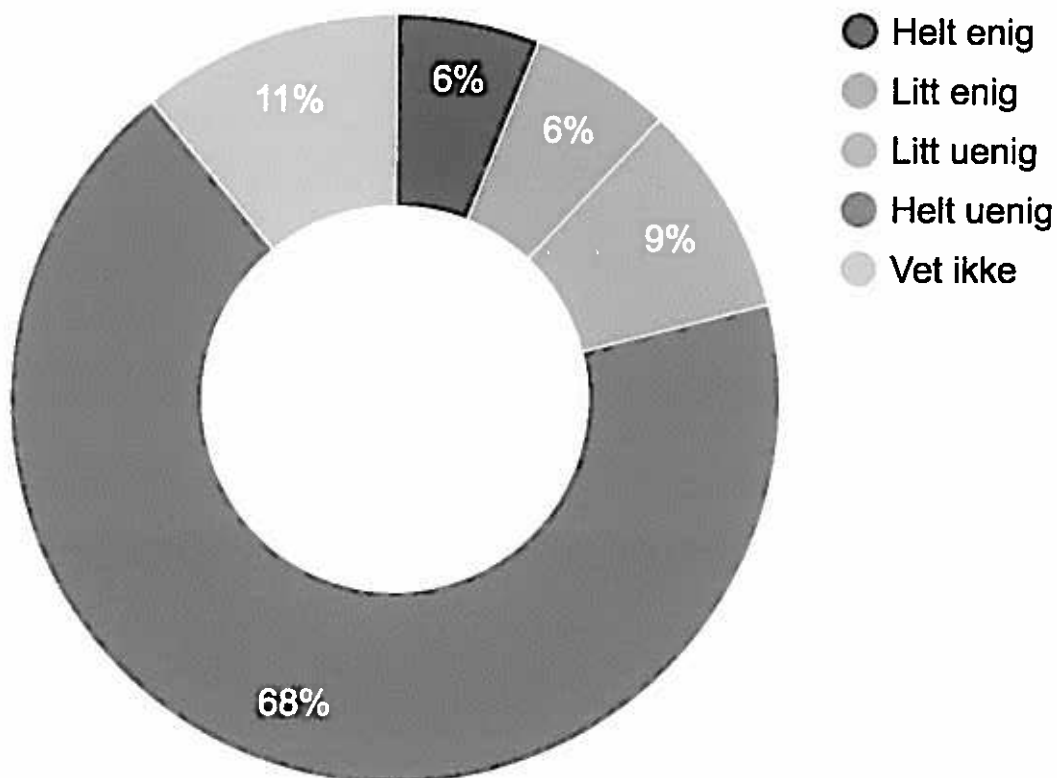
Når det kommer til **dødsstraff** for blasfemi i islamske land, var **77 prosent** negative, men **12 prosent** ser ut til å støtte dette. **11 prosent** sa de var usikre.

En rekke religiøse lovtolkninger som fortsatt forfektes av konservative muslimer indikerer dødsstraff for den som utfører blasfemi eller konverterer til en annen religion. I en rekke land i Midt-Østen og Nord-Afrika praktiseres dødsdommer eller strenge fengselsstraffer også i praksis, oftest som en institusjonalisering av sharia.

Blant mange norske muslimer var blasfemi et opphetet tema så seint som i fjor vår, da Oslo-imamen Nehmat Ali Shah fikk kraftig kritikk for å ha deltatt på støttemarkeringer for mannen som i 2011

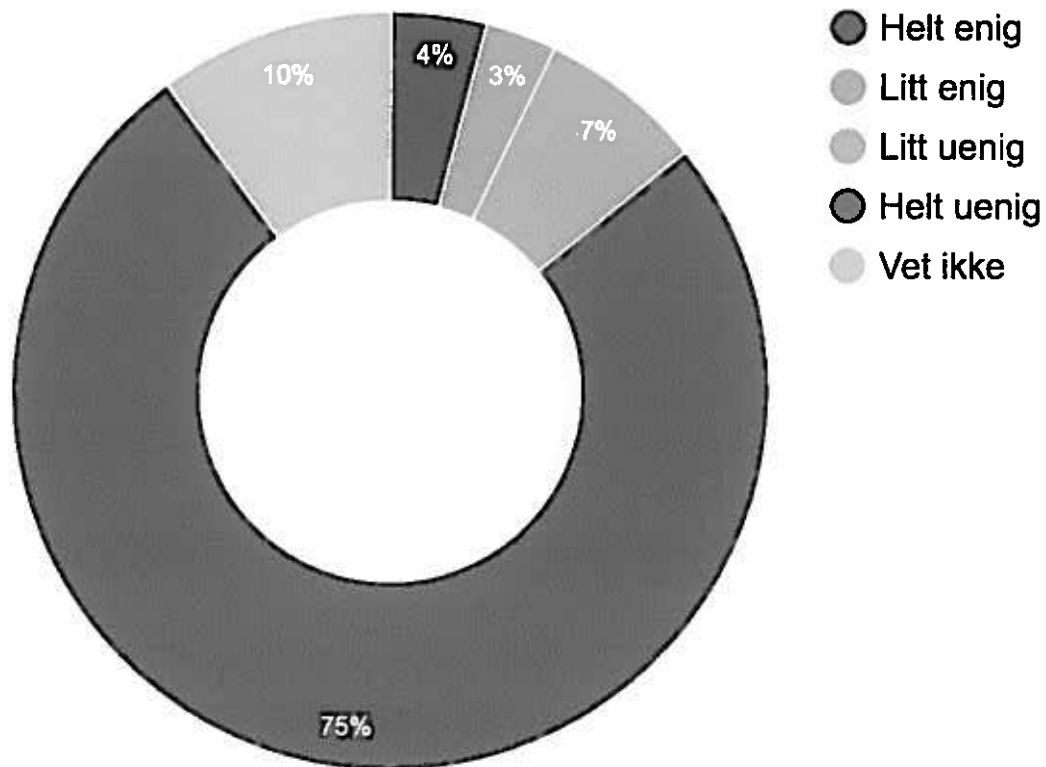
drepte en liberal guvernør i Pakistan som ville lempe på den drakoniske blasfemilovgivningen der.

«I islamske land bør blasfemi straffes, noen ganger også med døden»

Det mest dramatiske svaret ble avgitt av de **7,4 prosent** – **47 enkeltpersoner** i vår undersøkelse – som sa seg enig i at den som utfører blasfemi kan straffes med døden uansett hvor i verden personen er – underforstått også i Norge og andre vestlige demokratier. **Ti prosent** svarte «vet ikke» til tross for det ganske ekstreme premisset, mens **75 prosent** var bastant uenig:

«Den som utfører blasfemi, kan straffes med døden uansett hvor i verden personen er»

Det er ikke en skrivefeil at flere ser ut til å støtte straffrihet i det første spørsmålet, for så å gå for straff i det neste. Det har trolig sammenheng med rekkefølgen spørsmålene ble stilt i.

– Ytringsfrihet sentralt i integreringen

William Nygaard, leder i ytringsfrihetsorganisasjonen PEN og tidligere forlagssjef i Aschehoug, overlevde såvidt et attentat i 1993 etter å ha publisert Salman Rushdies roman «Sataniske vers» i Norge. Han er ordknapp i sin kommentar til andelen norske muslimer som i dag ser ut til å ønske blasfemikere dømt til døden:

– Vi lever i Norge, og godt er det. Dødsstraff kan aldri tolereres.

Heller ikke Nygaard mener det er alarmerende i seg selv at 41 prosent støtter *straff* for blasfemi.

– Det går an å si seg forbauset over dette, men tenkningen om blasfemi må settes inn i vår tradisjon. Fra et norsk ytringsfrihetsperspektiv er det en styrke at blasfemiparagrafen ble fjernet (i 2015, red.anm.), men dersom man kommer med et helt annet perspektiv er det forståelig at noen vurderer blasfemibegrepet i en mer isolert kontekst, sier Nygaard til Filter Nyheter.

Han tror antallet muslimer som ønsker straff ville blitt redusert med en større bevissthet rundt Straffelovens nye paragraf 185, om hatefulle ytringer.

– Det viktigste er uansett at forståelsen av hva ytringsfrihet er, og toleransen for den, må utvikles også i vårt eget samfunn. Ved integrering av flyktninger bør det selvsagt legges betydelig vekt på hva religionsfrihet og ytringsfrihet betyr i et land som vårt, sier Nygaard.

– I praksis støtte til drapsmennene

– Når det muslimske miljøet viser seg å være delt nesten på midten om i spørsmålet om blasfemi bør straffes er det foruroligende. Muligheten til å bedrive religionskritikk som går over i satire og blasfemi er en helt sentral verdi i vårt samfunn, og for meg er det overraskende at en så stor andel mener dette bør straffes, sier Vebjørn Selbekk når han får gjengitt tallene fra Filter Nyheters spørreundersøkelse.

Han er sjefredaktør i den kristne avisa Dagen og har levd med drapstrusler og sikkerhetstiltak etter at han i 2006 trykket en faksimile av Jyllandspostens Muhammed-karikaturer i den norske avisa som den gang het Magazinet. Siden har han vært en

kompromissløs forsvarer av ytringsfriheten, og i 2015 mottok han – sammen med Jyllandspostens tidligere kulturredaktør Flemming Rose (se intervju lenger nede) – Fritt Ords honnørpris.

Særlig mener han det er oppsiktsvekkende at så mange som **12 og 7 prosent** av respondentene enten er «helt enig» eller «litt enig» i at blasfemi bør kunne straffes med døden i henholdvis islamske land og ellers i verden.

– Selv om disse synspunktene ikke er representative for muslimer, er tallene nedslående. **At såpass mange er så radikale at de i praksis støtter drapsmennene i redaksjonslokalene til Charlie Hebdo, viser at vi har et stort problem med radikale tanker i også i norske muslimske miljøer. Vi kan ikke lenger være blåøyde og tro at denne typen synspunkter bare er noe som finnes i IS-miljøer, for de er også representert i norske moskeer.** Å mene at folk skal straffes til døden er veldig farlig tankegodt, og at disse idéstrømningene også finnes i Norge er skremmende og noe det haster å bekjempe, før noen gjør ord til handling, sier Selbekk til Filter Nyheter.

– Mange politikere tror at når man kommer til Norge og møter norske verdier, skjer det automatisk en moderering av synspunktene. Når nesten halvparten mener blasfemi bør straffes, viser det at det ikke er noen slik automatikk, men at dette er synspunkter som overlever møtet med det norske sekulære samfunnet. Og når man er over på å snakke om dødsstraff dreier det seg om regelrett støtte til terror og åpenbart et virkelig samfunnsproblem, sier han.

Selv om det knapt er noen fjern tanke at også en del rotnorske kristne kunne stilt seg bak en straffeforfølgelse av blasfemiske uttrykk, mener Selbekk at det er nyttig å få tall på holdningene til straff for blasfemi i muslimske miljøer i Norge.

– Det er fra muslimske miljøer vi har sett de sterkeste angrepene mot ytringsfrihet, og det er derfor veldig nyttig å se hvordan det egentlig står til. Mange har syntes om dette, nå har vi tall på hvordan ståa er, sier han.

– Betyr ikke støtte til terror

– Selbekk har rett i at enkelte holdningen som kommer frem gjennom tallene bør være kilde til diskusjon i de norskmuslimske miljøene. Samtidig er det trist å se hvordan han maler med en bred pensel og ikke ser at han selv så sent som i 2004 støttet straff for blasfemi, i form av blasfemiparagrafen, sier den muslimske legen og spaltisten **Mohammad Usman Rana**, som i fjor ga ut boka «**Norsk Islam**».

– Selbekk begrunnet den gang støtten med at «*det er kristentroen som først og fremst forhånes i det norske samfunnet*». Selv om han sluttet å støtte blasfemiparagrafen da islam ble hånet, bør det forventes litt mer ydmykhet fra mannen. Dessuten sier ikke tallene noe om støtte til terror eller vigilantisme mot karikaturtegnere, slik Selbekk fremstiller det som, sier Rana.

I motsetning til Selbekk er ikke Rana overrasket over andelen av respondentene som mener blasfemi bør straffes.

– Jeg synes alt i alt at det er et relativt lavt tall, tatt i betraktning intensiteten i karikaturstridene siden 2005. Jeg tror dere hadde fått et høyere tall dersom denne undersøkelsen var gjort den gang. Det har skjedd en utvikling der mange muslimer har lært seg å leve med blasfemi, og dessuten sett hvordan blasfemilovgivning i andre land, som Pakistan, politiseres og misbrukes fra flere kanter. Så er heller ikke ønske om forbud mot blasfemi et særegent muslimsk fenomen

– for ikke lenge siden ble en newzealander dømt på Myanmar for å ha avbildet Buddha i promotering av en bar. En klesreklame som

ble mislikt av katolikker ble forbudt i både Frankrike og Milano, sier Rana til Filter Nyheter.

– Så må vi se på konteksten: Flere store undersøkelser har vist at muslimer i Europa i større grad enn europeisk majoritetsbefolkning identifiserer seg med religionen sin og har et nært forhold til den. Man må se deres forhold til blasfemi i et slikt lys. Man må heller ikke være så historieløs at man glemmer at også nordmenn, for ikke så veldig lenge siden, hadde et tettere forhold til religionen sin enn de har i dag, og at det også i Norge var en blasfemilov som var representativ for en tid da nordmenn var veldig opptatt av Gud og Jesus, sier Rana.

Han mener imidlertid det er uheldig at mange muslimer vil at blasfemi skal være forbudt juridisk.

– I mine øyne bør det i de muslimske miljøene arbeides for en holdningsendring der man sier at ja, man kan mislike blasfemiske ytringer og man kan bli lei seg av at noen karikerer det man anser som hellig, men et forbud er ingen vei å gå. Ytringsfriheten gjelder for både religiøse og ikke-religiøse og det må det være en felles enighet om. Ytringsfrihet og religionsfrihet henger sammen, og skaper også et handlingsrom til de religiøse, sier han.

Rana mener det er problematisk at en viss prosentandel støtter dødsstraff, men at det er positivt at det er et tydelig mindretall.

– Ser du noen positive utviklingstrekk i holdningene rundt ytringsfrihet i de to årene som har gått etter Charlie Hebdo-angrepene?

– Mainstream muslimer verden over og de fremste islamske lederne, både sjiamuslimske og sunnimuslimske, har fordømt angrepene mot Charlie Hebdo ved gjentatte anledninger. Mainstream muslimer ønsker ikke å bli representert av ekstremister

som dreper karikaturtegnere, derfor har terrorangrep brakt frem en tydeligere internmuslimsk avstandtagen fra ekstremistene som kanaliserer sin uenighet med ytringer gjennom vold. Dette er et positivt utviklingstrekk. Charlie Hebdo-terroren handlet ikke bare ytringsfrihet, men mest av alt var den et symbol på brannen i islams hus der Mainstream islam står i opposisjon til politisert puritanisme. Vi må skille mellom de fredelige muslimene som misliker eller blir såret av blasfemiske ytringer og de som dreper på grunn av dem. De sistnevnte er et perifert mindretall.

– Norge kan framheves positivt

Den tidligere Jyllandsposten-redaktøren **Flemming Rose**, som sto for avisas publisering av muhammedkarikaturene for 11 år siden og har vært en hardnakket ytringsfrihetsforkjemper og islamkritiker siden, lever ennå med væpnede politilivvakter uansett hvor han beveger seg fordi han er et terrormål.

– Tallene i undersøkelsen er ikke spesielt overraskende. De stemmer noenlunde med tilsvarende sosiologiske undersøkelser i andre europeiske land. Det betyr selvfølgelig ikke at noen av dem ikke er opprørende, skriver Rose i en epost til Filter Nyheter.

Rose mener det er forestillingen om at blasfemi bør straffes med døden som er skremmende, og mener ikke det er et samfunnsproblem at en liten gruppe i det norske samfunnet ønsker *straff* for blasfemi.

– Det vil jeg tro det ennå er en del kristne i Norge som også mener. I Danmark har vi fortsatt en blasfemilov, som støttes av for eksempel Kristeligt Dagblad (*riksdekkende, dansk dagsavis, red.anm*). Det vil i ethvert demokrati være folk med antidemokratiske holdninger. Det hadde vi også under den kalde krigen, da den radikale venstrefløyen ønsket å styrte demokratiet og innføre proletariatets diktatur. Det håndterte de liberale

demokratiene, selv om trusselen mot demokratiet var større enn i dag. **Problemet med blasfemi, islam og muslimer er at alt for mange muslimer mener at blasfemikere bør straffes med døden**, skriver Rose i en epost til Filter Nyheter.

– Ser du noen positive utviklingstrekk i holdningene rundt ytringsfrihet i de to årene som har gått Charlie Hebdo-angrepene?

– Den overordnede tendensen er negativ i stort sett alle europeiske land. Ifølge både Freedom House og Reporters Without Borders er det mindre presse- og ytringsfrihet i dag enn for 2-3 år siden. I Europa har vi en uskreven blasfemilov når det gjelder muslimenes profet. Likvideringene av Charlie Hebdos medarbeidere har ikke ført til mindre selvsensur, er min fornemmelse, men til mer. Hvis man skal framheve noe positivt, så er det faktisk Norge, som har avskaffet blasfemiparagrafen og har langt færre rettssaker og domfellelser for rasisme enn både Sverige og Danmark. Man klarer altså å håndtere krenkende ytringer ved hjelp av sivilsamfunnet og ikke ved å straffe dem med loven.

– Hvilke holdninger haster det mest med å endre, og hvordan skal det gjøres?

– **Muslimer har to store utfordringer når det gjelder fortolkninger av islams religiøse doktrine: Den ene er dødsstraff for blasfemi. Det er ok å bli krenket og gi uttrykk for krenkelse om man føler at ens religion er blitt hånet eller kritisert, men det er fullstendig uakseptabelt å mene at det legitimerer dødsstraff eller drap.** Den andre utfordringen er holdningen til frafalne, altså at en muslim velger å skifte religion, si nei til religion eller tolke sin tro på en annen måte enn flertallet. Blant altfor mange muslimer anses det som en forbrytelse som bør straffes med døden. Også det er en krenkelse av religionsfriheten og det er uakseptabelt. Retroende muslimer bør ta et konsekvent

og utvetydig oppgjør med disse to fortolkningene. Det kan bare gå for sakte.

– Gir det mening å spørre muslimer spesifikt – siden andre religiøse også vil ha skranker mot blasfemi i ytringsfriheten?

– Ja, for det er kun blant muslimer at blasfemi brukes til å legitimere vold ledsaget av krav om at alle skal underkaste seg muslimers religiøse regler. Det har jeg ikke hørt kristne, buddhister, jøder hinduer eller andre kreve med samme voldsomhet, sier Rose.

– Ville ikke angrepet Charlie Hebdo med mer støtte

Basim Ghozlan, styreleder i Rabita-moskeen, er sentral i de muslimske miljøene i Oslo og en av premissleverandørene i debatter om Islam. Han beskriver norske muslimers følelser to år etter Charlie Hebdo-angrepene slik:

– Når noe slikt skjer føler mange at folk heier på karikaturene for å hevne seg på muslimer flest, at de som sier de kjemper for ytringsfrihet er hyklere fordi de i ytringsfrihetens navn også kunne valgt å si at «det var en slem tegning, det liker vi ikke». Om det hadde skjedd ville flere og flere muslimer slått seg til ro med det og ikke snakket om forbud eller straff. Selv terroristene som angrep avisen ville sannsynligvis ikke ha gjort det om det var slik.

– Har ingenting bedret seg, er situasjonen den samme i dag?

– Jeg tror stadig flere muslimer forstår at det er noen grupper som liker å skape konfrontasjoner og fiendebilder og at den beste måten er å overse dem. Men det er også en andel som mener at om vi overser dem, motiverer vi flere til å gjøre det samme, der finner vi nok noen av dem som ber om straff i meningsmålingen.

Ghozlan tror mange av dem som ber om straff i Filter Nyheters meningsmåling har tenkt på den verste formen for blasfemi de kan forestille seg, uten å tenke over den bredere definisjonen.

– En del muslimer opplever at dette handler om målrettede angrep på religiøse symboler, kun for å provosere og skape hat. Selv om det i et fredelig Norge er mye høyere toleranse, er det flere steder i verden der det vil føre til konfrontasjoner om en gruppe rakker ned på en annen. Mange muslimer som kommer fra den delen av verden har et ganske anspent forhold til å gå løs på andre religiøse grupper.

Ghozlan tror det er et fåtall i gruppen på 41 prosent som oppriktig ønsker at det skal innføres straffeforfølgelse for religionsfornærmelser i Norge.

– De mener nok at det skal være en terskel som hindrer at folk går løs på andres hellige symboler, ikke straff spesifikt. Når jeg har diskutert dette med muslimer har det flere ganger vist seg at de egentlig mener at det er samfunnet og ikke myndighetene som skal slå ned på det. Det er jo i muslimenes egen interesse å ha ytringsfrihet. Jeg tror ikke de ønsker å stramme inn lover og regler når de egentlig tenker over det.

Ghozlan hadde forventet at flere enn 65 prosent skulle svare at blasfemi bare skal møtes med ord og diskusjon

– Men hvorfor er det ennå såpass mange som sier de ønsker straff spesifikt etter alle diskusjonene om dette temaet tidligere?

– Mange muslimer opplever det som at de stygge ytringene alltid går utover muslimer. Han tegneren det har vært mye debatt om nå (**Thomas Knarvik**, red. anm.) fikk kjeft fra mange hold for veldig stygge tegninger med enkeltpersoner og deres barn, det er ikke så mange som støtter ham. Hadde det samme skjedd da muslimer ble latterliggjort og framstilt som terrorister, at flere stemmer hadde sagt

«det var stygt, slik skal vi ikke ha det», da ville flere muslimer i dag følt at de var tatt inn i varmen. Men når mange heier og applauderer tegningene, føler mange muslimer at mange er mot dem, mens samfunnet hever stemmen for andre grupper.

– Når det kommer til de som støtter dødsstraff er det ikke mulig å misforstå?

– Jeg håper i hvert fall at denne gruppen mener det er myndighetene som skal gjøre det og ikke enkeltpersoner. Det er uansett et litt høyt tall, men bra at det bare er sju prosent. (*12 prosent da de ble spurt om islamske land, red. anm.*) Men uansett hvilket verdisyn de jeg diskuterer med har, så er det de rareste meninger og holdninger som kommer fram. Om man spør blant ikke-muslimer vil man få like høye tall på andre dårlige holdninger. Selv om man skulle ønske at det var null, blir det urealistisk.

– Men de sier jo at folk bør drepes for ytringer, det er et dramatisk standpunkt?

– De har ikke tenkt godt nok på det. De tror kanskje at en slik straff vil skremme folk fra de stygge handlingene de ser for seg, at samfunnet blir renere. Men det er absolutt problematisk at det er noen i det hele tatt som tenker i den retningen.

Stikkord Blasfemi, Charlie Hebdo, dødsstraff, Fritt Ord, Islam, Muslimundersøkelsen, sharia

**Representantforslag 59 L (2014-2015), Dok.nr.8:59 L (2014-2015)
Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders B.
Werp og Jan Arild Ellingsen om umiddelbar opphevelse av
straffeloven § 142 (blasfemiparagrafen)**

Tittel	Representantforslag 59 L (2014-2015), Dok.nr.8:59 L (2014-2015) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders B. Werp og Jan Arild Ellingsen om umiddelbar opphevelse av straffeloven § 142 (blasfemiparagrafen)
Dato	2015-02-10
Merknad	
Sidetall	2

Innholdsfortegnelse

Representantforslag 59 L (2014-2015), Dok.nr.8:59 L (2014-2015) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders B. Werp og Jan Arild Ellingsen om umiddelbar opphevelse av straffeloven § 142 (blasfemiparagrafen)	1
Innholdsfortegnelse	2
Bakgrunn.....	3
Forslag	3

Til Stortinget

Bakgrunn

Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 (straffeloven) § 142 («blasfemiparagrafen») lyder som følger:

«Den som i ord eller handling offentlig forhåner eller på en krenkende eller sårende måte viser ringeakt for nogen trosbekjennelse hvis utøvelse her i riket er tillatt eller noget lovlig her bestående religionssamfunns troskærdommer eller gudsyrdkelse, eller som medvirker hertil, straffes med bøter eller med hefte eller fengsel inntil 6 måneder.

Påtale finner bare sted når allmenne hensyn krever det.»

Med «trosbekjennelse» menes religiøse trossannheter og alt som anses religiøst hellig eller dyrebart innen det aktuelle religionssamfunn. Det spesielle ved dette er at det er den troendes følelser som blir styrende for hvorvidt en handling skal være straffbar eller ikke.

Blasfemiparagrafen i straffeloven av 1902 har lenge vært sovende i Norge. Utviklingen til et mer sekulært samfunn har medført at blasfemiparagrafen ikke har blitt benyttet på over 100 år. Man ser likevel at problemstillingen igjen har blitt relevant de siste årene, som en følge av demografiske forandringer og innvandring fra mindre sekulære kulturer. Angrepet på det franske satiretidsskriftet «Charlie Hebdo» i januar 2015 var et direkte angrep på både ytrings- og pressefriheten. Selv om eksistensen av blasfemiparagrafen selvsagt ikke legitimerer vold, underbygger denne paragrafen etter forslagsstillernes mening en oppfatning om at religiøse ytringer og symboler har krav på et spesielt vern mot ytringer. Dette er meget uheldige signaler å sende, og det er på tide at samfunnet tydelig står opp for ytringsfriheten, også i religiøse spørsmål.

Selv om justis- og beredskapsminister Anders Anundsen har lovet fortløpende i implementeringen av ny straffelov, er det like fullt et faktum at straffelovgivningen per dags dato åpner for straff for blasfemiske ytringer. Samfunnet bør nå stå opp for ytringsfriheten, og demonstrere dette ved en umiddelbar oppheving av § 142 i gjeldende straffelov.

Ytringsfriheten er et helt grunnleggende verktøy i et demokratisk samfunn. For å få en åpen dialog må maktstrukturer diskuteres og kritiseres på fritt grunnlag. Religion har historisk vært en betydelig kilde til makt, og i flere samfunn og kulturer har religion fortsatt en betydelig innflytelse. Religion bør og skal derfor kunne kritiseres på lik linje med andre maktstrukturer. En blasfemiparagraf, uavhengig av om den er sovende eller ikke, vil derfor sende et signal om at religion har en posisjon i samfunnet som er fritatt for en konstruktiv og kritisk dialog. På dette grunnlaget mener forslagsstillerne at blasfemiparagrafen i straffeloven av 1902 bør oppheves.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Vedtak til lov

om endring i Almindelig borgerlig straffelov (straffeloven).

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) gjøres følgende endring:
§ 142 oppheves.

II

Denne lov trer i kraft straks.

10. februar 2015

«Straffelovens § 185. Hatefulle ytringer

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt offentlig setter frem en diskriminerende eller hatefull ytring. Som ytring regnes også bruk av symboler. Den som i andres nærvær forsettlig eller grovt uaktsomt fremsetter en slik ytring overfor en som rammes av denne, jf. annet ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.

Med diskriminerende eller hatefull ytring menes det å true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunn av deres

- a) hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse,
- b) religion eller livssyn,
- c) homofile orientering, eller
- d) nedsatte funksjonsevne.»

Selina Rosenmeier

Fra: Christian Nygård Nissen [chnris@um.dk]
Sendt: 26. maj 2017 08:50
Til: Folkeret og Menneskeret (JTFM)
Cc: Haag; Oslo; Reykjavik; Torben Brylle; Hanne Reinhold Jensen; Johanna Derkiena Schaafsma; Erik Bering Poulsen; Ole Moesby; Mette Kjuel Nielsen; Ernst Torben Hemmingsen; Rasmus Jarak Nexø Jensen; Christian Grønbech-Jensen; Nicolai Winther; Mette Nørgaard Dissing-Spandet; Tobias Elling Rehfeld; Ole Moesby; Erik Bering Poulsen; Johanna Derkiena Schaafsma; Haag, Indberetning; Laura Rosa Linde; Mathilde Skydt Ganderup; Olivia Varlid Bech
Emne: Haag: Afskaffelse af blasfemiparagraffen i Nederlandene – konsolideret indberetning (UM id: 2362504)
Vedhæftede filer: ob248-summary tcm28-68660.pdf

Ambassaden Haag, 26. maj 2017

Haag: Afskaffelse af blasfemiparagraffen i Nederlandene – konsolideret indberetning

- *Nederlandene afskaffede i 2013 blasfemiparagraffen. Afskaffelsen gav i sig selv ikke anledning til større parlamentariske eller offentlige debatter mv.*
- *Afskaffelsen skete imidlertid på baggrund af en årelang debat om religions- og ytringsfrihed i kølvandet på mordet på Theo van Gogh i 2004. Denne debat var til tider voldsom, og gav anledning til en række (yderligere) sikkerhedsmæssige hændelser og foranstaltninger. Oprindeligt gav mordet anledning til et ønske om at 'revitalisere' blasfemiparagraffen', men den efterfølgende debat gik i retning af en afskaffelse.*
- *Blasfemiparagraffen var før afskaffelsen stort set aldrig anvendt, og det vurderedes, at en afskaffelse ikke reelt ville ændre retstilstanden, henset til bredere kriminalisering af diskrimination og opildnen til vold og had mod forskellige grupper, herunder religiøse. Endvidere fandtes blasfemiparagraffen bl.a. at skabe ulighed for loven ift. andre grupper end religiøse, eks. etniske.*

Andetkammeret i det nederlandske parlament vedtog den 16. april 2013 at **ophæve kriminaliseringen af blasfemi i den nederlandske straffelov**, indeholdt i straffelovens § 147. Ophævelsen blev efterfølgende ligeledes vedtaget i Førstekammeret (Senatet), som primært befatter sig med lovtekniske aspekter, den 3. december 2013, hvorefter lovændringen trådte i kraft pr. 1. januar 2014.

Lovforslagets behandling forløb helt gnidningsløst. Forslaget blev oprindeligt fremsat af De Liberale (VVD), De Socialliberale (D66) og Socialistpartiet (SP). Imidlertid blev det i forbindelse med valg og regeringsdannelse klart, at VVD - og premierminister Mark Rutte - ville være nødt til at samarbejde med det lille kristne parti SGP i Førstekammeret for at sikre parlamentarisk flertal for lovgivning i almindelighed. Eftersom SGP var imod ophævelse af blasfemiparagraffen, valgte VVD derfor at trække sin støtte til forslaget af hensyn til forholdet til SGP. Dette fik dog ingen konsekvenser, idet D66 og SP genfremsatte forslaget, hvorefter det blev vedtaget.

Lovændringen gav i sig selv ikke anledning til hverken særlige sikkerhedsmæssige foranstaltninger eller hændelser (øget trusselsniveau, omfattende demonstrationer eller uroligheder e.l.), så vidt vides heller ikke i udlandet. En politisk debat med stærke meningstilkendegivelser fandt dog sted, hvor bl.a. det lille, stærkt kristne parti SGP spillede en rolle.

En del af forklaringen på det relativt rolige forløb skal måske findes i det faktum, at **lovændringen havde været længe undervejs**. I Nederlandene havde **blasfemiparagraffen op til afskaffelsen været anvendt meget sjældent**. Bestemmelsen blev indført i 1932, bl.a. som følge af tiltagende kommunistisk religionskritik, og havde senest været anvendt i 1968. Imidlertid gav mordet på manden bag den islamkritiske film 'Submission', Theo van Gogh, i 2004, anledning til et ønske hos daværende

justitsminister (kristendemokratiske Piet Hein Donner) om at 'revitalisere' blasfemiparagraffen. Van Gogh blev som bekendt myrdet af en mand af marokkansk oprindelse.

Donner ønskede i forlængelse af mordet bl.a. at udvide bestemmelsen til også at omfatte ytringer, som kunne virke fornærmende/krænkende på muslimer. 'Revitaliseringens' formål var at begrænse radikaliserings og imødegå forsætlig offentlig krænkelser af livssyn og religion'. Dette satte imidlertid gang i en **omfattende debat om ytrings- og religionsfrihed**, både i offentligheden og i parlamentet. Denne debat, som fandt sted over en længere periode, inddrog ikke overraskende også den danske tegningssag og andre lignende elementer. En central person i denne debat var daværende parlamentsmedlem – og forfatter til 'Submission'-manuskriptet – Ayaan Hirsi Ali. Debatten gik klart i retning af en afskaffelse fremfor en revitalisering.

Mordet på van Gogh, 'Submission', og debatten om en evt. udvidelse af blasfemiparagraffen gav på **daværende tidspunkt anledning til såvel hævet trusselsniveau, omfattende offentlige manifestationer i form af demonstrationer mv. samt særlige beskyttelsesforanstaltninger for en række udsatte politikere og offentlige personer**. Selve lovforslaget og dets vedtagelse, som altså først kom et år senere, gav altså efter det oplyste ikke anledning til noget sådant.

De retlige konsekvenser af afskaffelsen blev grundigt analyseret i forbindelse med lovændringen. Overordnet set var konklusionen, at **ophævelsen reelt set ikke ændrer retstilstanden**, da en række andre diskriminationsbestemmelser i den nederlandske straffelov allerede kriminaliserer handlinger, som ellers ville være omfattet af blasfemiparagraffen (jf. også den sjældne brug af paragraffen).

§§ 137(c-f) i straffeloven kriminaliserer bl.a. fremsættelse af ytringer rettet mod at krænke eller nedgøre grupper baseret på køn, religion, seksuel overbevisning, etnicitet, kønshandicap mm. Tilskyndelse til vold eller had mod sådanne grupper er ligeledes omfattet. En 'Lov om offentlige manifestationer', som udspringer af den nederlandske grundlovs bestemmelser om forsamlings- og religionsfrihed, indeholder i øvrigt også begrænsninger af disse rettigheder. Det nederlandske justitsministerium vurderede derfor, at der ved en afskaffelse reelt set ikke ville blive ændret på retstilstanden, da handlinger omfattet af blasfemiparagraffen allerede var indirekte omfattet af andre bestemmelser.

Af mere principiel betydning i overvejelserne om afskaffelsen var det synspunkt, at **blasfemiparagraffen skabte ulighed for loven mellem forskellige grupper**, idet troende gives en særlig beskyttelse som ikke gives til eks. etniske grupper eller andre. Og på trods af, at bestemmelsen stort set ikke blev anvendt, havde den stadig en normativ effekt. Samtidig fandt forslagsstillerne, at en afskaffelse ville virke fremmende på den offentlige debat om samfunds- og religionsforhold, og betragtninger vedr. adskillelsen af stat og kirke spillede også en rolle i den politiske debat.

Vedlagte engelske resumé af Justitsministeriets udredning om blasfemiparagraffen gennemgår de forskellige retlige argumenter.

Ovenstående er baseret på tidligere samtaler med P. Verrest (lovkontoret), Sander van Schilt (kontoret for internationale sager) og fg. afdelingschef Menno Bouwer, alle NL Justits- og Sikkerhedsministerium, samt den nederlandske antiterror-koordinator og udenrigsministeriets protokol.

Haag / Ina Schaafsma – Christian Nissen

Summary

Blasphemy, religion-related discriminatory speech, and hate speech An inventory

After the murder of Theo van Gogh (November 2, 2004) the Dutch minister of Justice announced that a possible extension of the scope of the offences of defamation and blasphemy will be explored. This study deals with this subject and examines the backgrounds of penalization of blasphemy and related offences, both in the Netherlands and in some foreign jurisdictions. Because of the hardening of the public opinion and the need for legal protection in minority communities, it is important to know how to keep hate speech under control. Does law enforcement offer points of departure for tackling hate speech? However, combating hate speech also seems to be an issue of citizens and social organisations themselves. Possibly self regulation offers a way out to this complex problem. So this study also examines whether other instruments – not dependent upon criminal prosecution – might reduce hate speech between sections of the population.

Problem definition

Which position does the penalization of blasphemy, discriminatory speech, and hate speech (directed at religious groups or citizens) have in the penal code, on which grounds the legal provisions involved are justified, and in what ways they are applied and enforced? So the objects of study are: *ratio legis*, normative foundations, case law and enforcement practices. But this study does more. First some recent developments within foreign jurisdictions are explored, and secondly it is examined which non penal regulative instruments are used and could be developed to combat hate speech. The problem definition contains seven research questions:

- What was the nature of blasphemy? What was exactly grieving or damaging? Which historical developments can be discerned?
- Which normative arguments are nowadays relevant to combat hate speech? Are these arguments compatible with freedom of speech? Does the prohibition to use blasphemous words still play a role within these arguments?
- Which legal provisions concerning blasphemy, discriminatory speech and hate speech offers the Dutch penal code? Which penalties and sanctions are used? Which tendencies can be deduced from case law?

- How is blasphemy dealt with in the jurisdictions of some neighbouring countries? How is the offence characterised? Which tendencies can be discerned?
- How are hate speech and hate incidents – especially when disclosing hostility against religious minorities – dealt with in the United States and in England? Which trends in legislation and case law are relevant?
- What are the nature and the scope of recent ethnic-religious hate speech and hate incidents in the Netherlands? Which developments can be perceived in the data of the public prosecution service, statistical information collected by antidiscrimination desks and other relevant data bases?
- How to fight hate speech effectively? What can the police and the public prosecution service do? Is it possible to enlarge the role of civil law? Which tasks and functions can ‘in-between’ institutions and social supervisory bodies like antidiscrimination desks fulfil? Which contributions are to be expected from the ‘social dialogue’?

This complex and multilayered phrasing of questions can only be answered in an inventory way. No detailed answers are offered. The study aims to place hate speech in a wider context and tries to give insight into many involved problems and dilemma's.

Structure

The research questions are elaborated in four parts. In part I the divergent normative perspectives are dealt with. Which function did restrictions of blasphemy have in former times and how is freedom of speech restricted today? This part tries to order the many divergent normative argumentations. Part II is historical-descriptive in nature and offers a legal frame of relevant speech offences in the Dutch penal code. The frame also contains relevant case law related to discriminatory and blasphemous speech. Part III contains some studies in a comparative perspective. First some penal law approaches to blasphemy in some neighbouring countries are described. Next recent developments on hate speech and hate crime in England and the United States are dealt with. In those countries the fight against hate crime has been more developed than in the Netherlands. Part IV concentrates on the recent problems concerning the spread of hate in the Netherlands. Both law enforcement issues and non penal practices in combating hate speech are examined.

Results

Part I. It is stressed that the offence of blasphemy did not have univocal definitions, nor a clear-cut ratio. Many characteristics, among which the fight against apostasy and heresy, did play a role. Many arguments function as ground for penalization, such as Gods honour, religious feelings, *Religionsschutz*, public order, and also freedom of religion. It is argued that the conflict between freedom of speech and its restrictions causes many problems and dilemma's. Each ground for restriction – legal moralism, offending or harm – evokes special problems. Nevertheless, nowadays harm arguments are deemed more convincing. Theoretically some restriction grounds may be successfully raised against blasphemous speech and discriminatory speech against believers, especially threatening public order and utterances in the sense of 'less human' or 'inhuman'.

Part II. In respect to the offence of blasphemy in the Netherlands it is concluded that the relation between religious issues and penal law was subject to various opinions about rights that need to be protected and behaviour that needs to be punished. From 1811 until the introduction of article 147 Sr (Dutch criminal law book) in 1932, blasphemy was not dealt with in Dutch penal law. In 1932, by means of the *lex Donner*, this criminal offence was introduced. The subsequent case law shows many juridical complications, especially with respect to the evidence that must be furnished. These problems did run into the so called 'Ezel-arrest' (Donkey-judgement) by the Supreme Court in 1968. This judgement constitutes the highlight of the legal quarrel; afterwards hardly any prosecutions have been taking place. Article 147 Sr has become a dormant statutory, and has largely lost its relevance in law. The function of article 147 Sr has not been adopted by the prohibition of discriminatory speech in the articles 137c Sr and the following. The Supreme Court stresses that penalization of discriminatory utterances does not hold when statements have been expressed in a context that contributes to public debate. Prosecution is hardly successful, because evidence is difficult to deliver and because it is difficult to show that the defendant had the deliberative intention to insult a certain social group. In some important respects the case law of the European Court on Human Rights deviates from Dutch case law, especially when blasphemous utterances are at stake. More than once the Court did restrict freedom of speech in order to protect religious feelings. In the Netherlands this larger space is not used, and protection of that feelings is more or less ignored.

Part III. It is examined how blasphemy is tackled in some foreign jurisdictions. Religious offences in Germany, Switzerland, Belgium, and England, if subject of criminal law at all, have been influenced

strongly by national developments, and are not really comparable with the Dutch situation. In those countries the grounds for penalization and the resulting case law are too diverse to make convincing comparative conclusions. Subsequently, the most relevant legislative efforts on 'religious hatred' in England and the United States are presented. The United States occupy a special position. The ruling 'First Amendment doctrine' does not give much scope to curtail hate speech. Nevertheless, hate crime legislation has developed rapidly. Many opponents of hate speech 'switched' to the penalization of hate motivated crimes. Certain utterances of hate (threats; intimidation) are now penalized as 'violent crimes'. England has its own statutory regulations that penalize hate incidents. In both countries hate crime legislation has incited many critiques. But nonetheless this complex of legislation has survived. Recent developments in England concerning the bill Racial and religious hatred demonstrate that sensibilities around religion can stir up easily.

Part IV. In the Netherlands the number of anti-Semitic and islamophobic incidents is rising since 1998/1999, although this rise is strongly related to 'backlash events' as (international) terrorist actions and the murder of Van Gogh. The data of antidiscrimination desks reveal an increased proportion of reports in ethnic-religious related categories. Jews and Muslims are far more subject to discriminatory speech and hate speech than the 'white' majority. According to the Dutch Complaints Bureau for Discrimination on the Internet the most flagrant types of hate speech and verbal intimidation are found on radical Muslim sites and ultra-right sites, as well as shocklogs. The bulk of utterances on internet, that is possibly liable for punishment, including direct incitements to violence, is not traced. The police does not give a high priority to the detection of hate speech and hate crime. It is argued that the English and Dutch law enforcement policies in many respects take the opposite directions. The rigorous English approach brings forth many problems. The scope of 'hate' seems to be formulated too wide. Nonetheless, the relations between police and ethnic minorities are improved. In the Netherlands law enforcement in the fields of hate speech has a low status. That might be risky in many ways. The trust of ethnic minorities in the law might evade. Letting hate speech run its course gives rise to the image of 'unequal protection'. Hate speech on Internet should be investigated more seriously. The police could autonomously investigate the upper layer of crude inflammatory and threatening utterances. Next, in many cases civil action might be stimulated. However, in the Netherlands there is no real spirit to develop and facilitate collective actions. (International) networks of hotlines, watchdogs and other 'in-between'-institutions deserve further support. These bodies have proved their worth and live up to expectations. They are well informed, alert, accessible for potential victims, and work relatively fast. Lastly, it is specified that the Muslim

parts of the population do not have social and political organizations that might adequately protect Muslim interests. Although Muslims have to deal with negative images and the rousing of public sentiment, they do not have a national antidiscrimination desk. Such a watchdog institution could be of great importance, not only to bundle forces but also to fight extremism and stimulate democracy within Muslim subgroups.

Perspectives for effective prosecution

If tensions between ethnic-religious groups hold on and the 'epidemic of hate' on internet continues, the need for more 'criminal law'-signs will become urgent. However, bills that aim to restrict the freedom of speech bring about much public indignation. The vicissitudes of the English 'religious hatred'-bill are illustrative. That's why initiating new legislation or abolishing existing laws has no prospect. The existing legal provisions should be better used. But as stated earlier, article 147 Sr appears to be dormant after the 'Ezel-arrest', and the articles 137c-137e Sr are given a very restrictive interpretation by the Dutch Supreme Court. Still, there are starting points to overcome these obstacles. First, existing legal provisions and jurisprudence indeed offer much scope to prosecute outspoken racists and experienced hate mongers. In those cases a strict prosecution policy might be initiated. The restrictive case law is mainly limited to 'border cases', like the El Moumni case, in which hate utterances must be lifted out of their context to be counted as insulting. Secondly, the case law of the European Court provides opportunities to reconsider law enforcement policies. The European Court case law is strictly related to the functionality of words in the public debate. When certain words do not have another function than propagate hate or declare citizens inferior because of their religion, this functionality must be doubted. Existing enforcement instruments might be more targeted on utterances that do not have any sensible contribution to the public debate, and thus are clearly liable to punishment. This is entirely consistent with the guidelines of the European Council on 'hate speech' (1997) and 'racism and xenophobia in cyberspace' (2001).

Selina Rosenmeier

Fra: Rasmus Jarak Nexø Jensen [rasjen@um.dk]
Sendt: 30. maj 2017 11:00
Til: Selina Rosenmeier
Emne: VS: Reykjavik: Svar på instruktion om blasfemi

Fra: Mette Kjuel Nielsen
Sendt: 25. maj 2017 12:57
Til: Rasmus Jarak Nexø Jensen
Cc: Mette Nørgaard Dissing-Spandet; Tobias Elling Rehfeld; Nicolai Winther; Christian Grønbech-Jensen; Haag; Oslo; Reykjavik; Johanna Derkiena Schaafsma; Christian Nygård Nissen; Torben Brylle; Hanne Reinhold Jensen; Erik Bering Poulsen; Ole Moesby; Ernst Torben Hemmingsen; Reykjavik; Mette Kjuel Nielsen
Emne: Reykjavik: Svar på instruktion om blasfemi

Reykjavik. Svar på seneste haster instruktion om Blasfemi

Blasfemiparagraffen i den Islandske Straffelov blev ophævet i 2015.

Ophævelsen skete efter forslag fremsat af et medlem af Islands Alting fra Piratpartiet med den begrundelse, at det var en forældet paragraf. Forslaget gik igennem i Altinget uden problemer eller debat. Da der i Regeringen heller ikke sås problemer med forslaget, fandt man det ikke nødvendigt, at lade spørgsmålet gå gennem et ekspertudvalg til udtalelse inden endelig vedtagelse.

Der var i 2015 ingen offentlig debat om eller særlig offentlig interesse i paragraffens ophævelse. Afkriminaliseringen af blasfemi har heller ikke siden givet anledning til debat i Island.

Ophævelsen af blasfemiparagraffen ses ikke at have ændret rammerne for eller indholdet af den debat, der måtte være i det islandske samfund om religiøse spørgsmål. Det hører med til billedet, at der generelt i Island er meget lille offentlig debat om religion.

Island har ikke oplevet nogen reaktioner udefra på ophævelsen. Under seneste periodiske landegennemgang (UPR) for Island i FN's Menneskerettighedsråd stillede Libyen spørgsmål ved, om ikke Island burde kriminalisere blasfemi. Islands svar havde været, at man netop havde afkriminaliseret blasfemi. Det gav ikke anledning til yderligere debat eller spørgsmål i menneskerettighedsrådet – eller udenfor.

Island har ikke iværksat andre regler til at beskytte mod grove forhånelser af religion, fx. offentlige afbrændinger af Koranen eller Biblen.

Ophævelsen af blasfemiparagraffen skete ikke som led i en bredere vurdering af regler, der måtte begrænse ytringsfrihed.

Det kan til fuldstændighed nævnes,, at Island nyligt har indledt overvejelser om, hvorvidt man burde at se nærmere på en modernisering af Straffelovens injurie bestemmelser. Disse indledende overvejelser bunder ikke i nogen religiøs kontekst men i, at Island seks gange har fået en anmærkning fra den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sager om journalister, der ved islandske domstole er dømt efter Straffelovens injurieparagraffer. Paragraffer, som Islands juridiske eksperter selv vurderer ikke længere er tidssvarende.

Ovenstående bygger på samtale med Justitsministeriets Juridiske Rådgiver

Reykjavik/Mette

METTE KJUEL NIELSEN / METKJU@UM.DK

AMBASSADOR

DIRECT +354 575 0311 / MOBILE +354 863 3967

DANISH EMBASSY, REYKJAVIK

HVERFISGATA 29 / IS-101 REYKJAVIK

PHONE 575 0300 / ISLAND.UM.DK

<https://www.facebook.com/danmarkiisland>

<https://twitter.com/AmbMetteKjuel>
